

قواعدُ الدّرس الخامس

أسلوب النّداء

مدرس: مصطفى رسولی نژاد

کانال: آموزش مجازی عربی @arabizabanehoranr

أسلوب النداء

▶ أسلوب ندا تشکیل شده از:

▶ ۱- حرف ندا

▶ ۲- منادی یا منادا

▶ ۱- **حرف ندا**: حرفی است که برای صدازدن یا ندازدن کسی یا چیزی به کار برده می‌شود:

▶ مثلاً در فارسی می‌گوییم: **ای سعید**، **ای فاطمه**، **ای** بازیکن

▶ مهمترین حرف ندا در زبان عربی حرف «**یا**» و به معنای «**ای**» می‌باشد.

▶ درحالی که حروف ندا دیگری مانند «**أیا**، **أی**، **آ**، **أ**، **وا**» نیز وجود دارد.

▶ نکته: حروف ندا؛ **مبنی** هستند.

منادی (منادا)

- ▶ ۲ - منادی:
- ▶ ۱ - منادی یک نقش در جمله محسوب می‌شود. (المحلّ الإعرابي)
- ▶ ۲ - اسم مفعول از فعل نادى - يُنادي - نادٍ - مُناداة (باب مُفاعلة) و به معنای «صدا زده شده» است.
- ▶ ۳ - اسمی است که بعد از حرف ندا می‌آید و مورد خطاب واقع می‌شود.
- ▶ ۴ - گاهی منصوب (-َ -ً -ِ) و گاهی مرفوع (أَنْ -َ -ِ) است. به مثال‌های زیر دقت کنید:
- ▶ ۱ - يا عَلِيُّ : يا: حرف ندا عَلِيٌّ: منادی
- ▶ ۲ - يا اللهُ: يا: حرف ندا اللهُ: منادی
- ▶ ۳ - يا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ: يا: حرف ندا مُجِيبٌ: منادی

چند مثال دیگر

یا سَيِّدَ السَّادَاتِ

حرف ندا منادی

یا سَاعِيًا إِلَى الْخَيْرِ

حرف ندا منادی

یا صَانِعَ كُلِّ مَصْنُوعٍ

حرف ندا منادی

انواع منادی

▶ ۱- **منادی مضاف**: در اینجا منادی **مضاف واقع شده**، بعد از آن مضاف‌إلیه می‌آید؛ در منادی مضاف، **منادی منصوب** است؛ مثال:

▶ - یا سَتَّارَ العُیُوبِ. ای پوشاننده‌ی عیب‌ها

▶ حرف ندا منادی مضاف و منصوب مضاف‌إلیه و مجرور

▶ - یا مُجِيبَ الدَّعَوَاتِ. ای پاسخ‌دهنده‌ی دعاها

▶ حرف ندا منادی مضاف و منصوب مضاف‌إلیه و مجرور

انواع منادی

► ۲- منادی عَلم: منادی در اینجا یک اسم خاص (اسم شخص، کشور، شهر، روستا و ...) است و منادی علم معمولاً ضمّه دارد و تنوین نمی‌گیرد؛ مثال:

► یا اللَّهُ، إِرْحَمْنَا. ای خدا، به ما رحم کن.
حرف ندا   منادی علم

► یا زَهْرَاءُ، إِجْتَهِدِي. ای زهرا، تلاش کن.
حرف ندا   منادی علم

انواع منادی

▶ ۳- منادی نکره: منادی یک اسم نکره است؛ مثال:

▶ یا کاتِبُ، اُکْتُبُ. ای نویسنده، بنویس
حرف ندا منادی نکره

یا تَلْمِیذَةٌ، تَعَالَى. ای دانش آموز (دختر) بیا.
حرف ندا منادی نکره

نکته مهم

▶ گاهی حرف ندا حذف می‌شود و منادی به تنهایی به کار می‌رود. در اینصورت از مفهوم و قرائن عبارت یا متن می‌توان تشخیص داد که اسمی که ابتدای جمله آمده؛ منادی است یا مبتدا. به مثال‌های زیر دقت کنید:

▶ مانند «رَبَّنَا» در آیه‌های شریفه زیر که در اصل «یا رَبَّنَا» بوده است:

« ... رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ... » رَبِّ: منادی مضاف نا: مضاف‌إليه

« ... رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً ... » رَبِّ: منادی مضاف

« ... رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدِي ... » رَبِّ: منادی مضاف

توجه: چطور بفهمیم حرف ندا حذف شده و منادی وجود دارد:

۱- بعد از منادی معمولاً، فعل مخاطب یا ضمائر مخاطب می‌آید.

۲- بعد منادی معمولاً، کلمات پرسشی می‌آید.

۳- جمله معمولاً دعایی است.

کاربرد «أَيُّهَا» و «أَيْتُّهَا»

▶ حرف ندا «یا» بر سر **اسم بدون «ال»** می آید؛ مثال: یا وَلَدُ، یا بِنْتُ

▶ **اسم دارای «ال»** هیچگاه **منادی**، واقع نمی شود و هرگاه بخواهیم چنین اسمی را مورد ندا قرار

دهیم؛ باید **قبل از آن «أَيُّهَا»** برای مذکر و **«أَيْتُّهَا»** برای مؤنث بیاوریم. که در اینصورت

«أَيُّهَا و أَيْتُّهَا» به همراه «اسم ال دار» بعدشان **گروه منادایی** هستند.

یا أَيُّهَا النَّاسُ

حرف ندا گروه منادایی

یا أَيْتُّهَا الطَّالِبَاتُ

حرف ندا گروه منادایی

یا أَيُّهَا الْوَلَدُ

حرف ندا گروه منادایی

▶ یا أَيْتُّهَا الْبِنْتُ

حرف ندا گروه منادایی

نکته: البته در چنین جملاتی حرف ندا «یا» می تواند؛ **نیاید**:

أَيُّهَا الْوَلَدُ - أَيْتُّهَا الْبِنْتُ

نکات

- ▶ ۱ - لفظ جلاله «الله» به **دو** صورت منادی واقع می شود:
- ▶ - یا الله - اللهم (این دو هیچ فرقی باهم ندارند)
- ▶ ۲ - گاهی در منادی، ضمیر متصل «**ی**» حذف می شود:
- ▶ یا رَبِّ (رَبِّي) = یا رَبِّي ای پروردگارم(من)
- ▶ یا قَوْمٍ = یا قَوْمِي ای قوم من
- ▶ یا أُمَّ = یا أُمِّي ای مادرم(من)
- ▶ همانطور که می بینید؛ آخر منادی (یا رَبِّ ، یا قَوْمٍ ، یا أُمَّ) کسره دارد، این **کسره** نشانگر ضمیر «**ی**» حذف شده است.